

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De vita Francisci Xaverii, qui primus e Societate Jesu in
Indiam & Japoniam Evangelium invexit - Cod.
Ettenheim-Münster 188**

Torsellini, Orazio

[S.l.], nach 1607

Caput XV.

[urn:nbn:de:bsz:31-115990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115990)

Francisci Rancorij

Nova de Principe Bontionum uirborum.

Cap. XV.

Bontij ergo ab aperta ui ad suas artes uocari
 coeunt frequentius ad Regem. Insuper, ut inbeceris-
 sum Titarandom cum Francis de religione
 certamen extemplo integrari iubent. Quod il-
 le scilicet Rex, sed hanc uerbis uindicta uis con-
 dit conditio. ut sine duntaxat & iramulca uer geoi-
 nit conditio. ut ad uer controuersas diuisionibus certi
 arbitri ex alio genere quam Bontionum con-
 dituorendur, quorum munus fuit, quod uincen-
 da, que confirmanda sunt, iudicare, et arguere
 ratione ad recta rationis normam dirigere. Ut
 post disputationem de utroqueque capite religionis
 haretur iudicis arbitrorum auditioneque, quid-
 que plures eorum iudicarent, ut haberet firmi
 saluinq. Penique ne Bontij aut ipsi, per se
 aut per alios impedirent, quominus, si qui uol-
 lent, Christiana sacra suscipere. Hoc condi-
 tionar. non tam proburunt Bontij, quam, quia
 rejicere non poterant, acceperunt. Postero igitur
 die Titarandom cum amplius tribus Bontionum
 militibus in Regium uenit ad uoluntatem exercitu
 cum profusa uicere. Ad Rex omni ex mun-
 ro quatuor duntaxat admisit, causas paritate
 tumultus & infamie Bontionum: quibus haud
 suad dorum foret, si tria ipsorum milia cum
 uno peregrino Sacerdote disputatione fama ferret.

Nova Lusi-
 tanaum pu-
 dia exa-
 Hancitani.

Nec Luditatorum stultia Francis de ferre. Dispu-
 tio ad ueni certaminis famam exiti, in uerba de
 uehulur, majore, quam uerbis, ornata uerborum
 ingenti. Et uerum splendor, eximilq. uerborum
 uerum ueneratio, Bontionum oculor per stinzerunt.
 Ut in uerborum

ut in conforsum ventum est, Rex percontari ex
 Fiarondensibus, quid tandem causam afferret, ut
 novam ex alio orbe allatam religionem in urbe
 Regia vulgandam non esse concederet. Cui illi, tam
 subito mitior factus, placide respondit, causam
 in promptu esse: quod nihil illa immittitur, fo-
 ret aucta religionibus, Republica nationis Bon-
 fionum, quae tam sancti castique Deos semper
 coluit, et coleret. Enimvero eius rei gratissi-
 ma Iaponia regum iustitia ac temperantia ostendit:
 et ne fas esset abunde ipsos salutem petere,
 quam unde patres maioresque eorum per
 tot saecula petissent. Ad ea innotuit ab Rege
 Francigenis dicere, desiderantem ordine ac ratione
 iugum institui. Quare Regem oravit, ut
 quando Bonfii se congregatus ultro venisset,
 si videretur, Fiarondemum nominatim exponere
 juberet, quodcumque ipse caterisque Bonfii im-
 probarent ex ipsis, quae ab se decernerent, ut pro-
 ceptus foret ad singula respondendi. Ad haec co-
 gavit, ut vitanda contentio gratia, quod
 ipsemet Rea cum majore arbitrorum iure de
 rebus controversis statueret, id ratum firmum,
 fixumque esset. Annuit Rex Francigena propositum:
 itaque fieri iussit, nec Bonfiiis abnuisit. Quisit
 igitur ea eo Fiarondemum, cum sanctissimis Iapo-
 num Niji, peregrinus Sacerdos obtuleret. Et
 ille, quia eos iustus tam insigni ac divinis indignos
 nomine, quod verba ratis propriam illavit ei,
 qui natura aeternus & immortalis est, quique eorum
 omnium parens saltem ac terror videtur, regitque.
 Dei quippe inferendam vim ac potestatem hu-
 manum

in narum mentium ita suspicis attingere uolet, ne
lum sapere. Itaque pauca huiusmodi Quales conuincit,
caelestium ordinum auctoritate, certis ac totis
sanctorum, sanctorum, pœnolubingque ac rectorum reu
uicior, illum, qui mundum hunc ab se conditum ad
ministrat ac regit, uicem germaniarum. Quam ego
clamaui. Nam Deum, Amicum, Genitorem, aliosque
qui a nobis in Docum numero habentur, ueltra
quique historiarum monumenta docent, homines pro
potentes, quibus ac mortales fuisse. Hanc De
uicij ingressionem secunda Iudicium admiratio
excipit. Itaque Bonitium contra diuice parandem

Chirogra- Rex porro pergit ad alia iubat. Id quippe iam
pha colligis ab arbitrio iudicatum: eorum iudicio tantum eho
pica Bonitio. Igitur ille percontatur ex Principio, ut tandem
rum. ibi probatur Chirographa colligebat Bonitium
quibus penuria mortuis curaretur in celo: pro
sordim cum illorum beneficis uita funti quid su
perior repente diuiter existant, interequin egentes
futuri. Ad ea Rucery diuiter ait mortaliu
cunctam in uolunt non Bonitium Chirographis
sed recte factorum meritis, contineri. Recte au
tem facti esse, quia recta ratio, uicior, religio
populerint: atemo aliquo illi Deo, qui pro me
ritis premia cuique persoluit, grata acceptaque
Verum porro germaniarumque nullas esse religio
nem, nisi Christianam, que uerum Deum casti
pieque uolat. Christianam autem ex eo appella
tam, quod a Christo Dei filio sit mortaliu tra
dita. Christus enim, inquit, pro hominibus homo
factus, egressum illam doctrinam descendit à celo:
& mirabiliter clarus, præceptis caelestibus humanam in
uita pectora. Ad ultimum, pro salute mortalium,
mortem oppetit, eorum scelera suo sanguine luit.
Proinde

Proinde quicumque Christianus in vestigiis Christi
 Christi precepta ad extremum usque veritatem
 custodierit, his demum aditus patet in vitam eter-
 nam immortalem, ac bonis omnibus circumsecu-
 tom. Neque vero avara avaritiaque Christianum
 religio est, similitudo ad Bonifacium: non exlu-
 dit eum pauper, non mulieres, si modo Christum pover ad mun-
 nae pique vacent, quibus tamen Bonifacius res eade exlu-
 sine avaritia, sine superstitio, eade itor inderu-
 sit. Ex quo facile apparet, Bonifacium ratione
 ad emolumentum utilitatemque ipsorum magis,
 quam ad religionis utilitatem, dirigis: eoque
 suum quodam potorem esse, quam Dei
 cultum salutemque populorum. Nam cum Rex
 eade terrarum, Romam fovemur iustitiam ac
 mazos, pauperes aequi ac divites procuravit,
 quod est causa, ut non eides, si honestam piumque
 vitam abuerint, sine ulla diramine salvor
 ac beator volit. Hiis Rege ceterisque arbitris ve
 lementer Francos ardentibus, ingens Bon-
 fias inestit dolor pulchreque, videtur se Regis Pro-
 corumque iudicio e certamine discedere indigne
 forondes. Is enim finis disputationis fuit. Nam
 tamen eorum pertinacia vultu. Alij deinceps Bon-
 fias doctrina eloquentiaque insignis, se debellati. Nonis disputa-
 uidebantur, bellum aduerus Numerum integrum honor cum alijs
 Itaque cum ad populul verba fuisse eadem multos Bonifias
 sane ac unij; interrogationibus usque ceperunt.
 Tenit id certamina quinque amplius dies: nec
 unquam Rex abfuit, seu disputationis, seu fru-
 ctum capessens, sine hospitem in suam fidem
 receptum suu auctoritate ~~et~~ testur. Qui
 pralora

praecursu sane & concordantia Francisci respersa
 pertinaciam quam uenit oppugnari à Francisco in
 igne patient, acerrimum patrimonium se protulit ut
 dicitur. Ergo uisiterantur celeratimq; mentes in
 Hauerium Bonifacius inuoluit, clamant, si quis religio-
 nem recte rationi congruentem explorare uelut
 hanc fatiret hanc quodcumq; oportere, similiter ut
 Rex uelut illor' abhorreere à ratione. Et suggesti, Franciscus
 it Haueri manu prehensum, Pynaster prosequens, ut
 à ad hospitiu' hospitali ei dedit domum. Idcirco non magis
 Haueris Christianam religionem pulchrum & glorio-
 sum, quam Bonifacius uenit turpe & ignominiosum
 fuit, utriusq; tyronimia novam insuper ita info his
 eorum amantibus morit. Ergo furere amantibus saltem
 frangere, & magnis uoluntatibus nota facere, ut Rex
 fulmine illo deplacaret, quando amantibus religio-
 nem, tot Regum auctoritate firmata, perogrediamur
 probusq; se uelut prestaberet, & Bonifacius uenit
 auctoritatem putato, magis & ignobilitate hominibus in
 ceret leniore

Amanquij Burgijue Reges conuincat
 homini Christiano.

Cap. XVI.

Inter hac Franciscus rebu' praesentib. in
 ty l' flo' aduersa secundis uisitat, qua' Fran-
 quij uenit q'p' op'ens post discorsu' sumu'
 agnoscat. Idcirco eorum Turciani labor non minus
 felicitator in Bonifacius coarguendis, quam in uenit
 tendis uenit, uenit, cum inde finit bellu'
 reperit uenit, uenit uenit. Praepotens
 quidam Pynaster Regem suum magna armato
 rum manu ex improbitate adortu', coarguerat reges.
 Et ille hanc cognat, quare de ad uenit, ut in hoc
 sit praesentis